



# Siedem groszy

WIADOMOSCI ZE SWIATA-NAJCIEKAWSZE PROCESY SENSACYJNA POWIEŚĆ

**dziennik ilustrowany dla wszystkich o wszystkim**

## Antypokojoje manifestacje w Niemczech

„Żałoba narodowa” z okazji rocznicy Traktatu Wersalskiego

Berlin, 29-go czerwca.

Cale Niemcy w dniu wczorajszym stały pod znakiem „żałoby narodowej” z okazji rocznicy Traktatu Wersalskiego. Ze wszystkich zgrupowań i manifestacji najważniejszym było zebranie w opozycji Knolla, na którym wygłosił dłuższe przemówienie Rosenberg.

Oczywiście nawiązał on do sławetnego przelotu cudzoziemskich samolotów nad Berlinem, widząc w tym fakcie najważniejszą przyczynę domagania się przez Niemcy lotniczego i nielotniczego „Gleichberechtigung”.

Przy tej sposobności dodał on, że wszystkie głosy prasy zagranicznej o przesładowaniu żydów w Niemczech są kłamstwem oraz, że wszystkie państwa

za dużo mówią (!) o niemieckich tajnych zbrojeniach, a „samo się nie rozbrajają”. P. Rosenberg ten twierdzeniem dał dowód swej naprawdę rozbrajającej naiwności.

Pozatem oświadczył on, że dzięki Hitlerowi Europa znajduje się na drodze stabilizacji stosunków i gdyby Hitler upadł, to świat cały pograżyłby się w odmiecie komunizmu.

Podobne antywersalskie i antypokojoje manifestacje odbyły się na terenie całych Niemiec.

Na terytorjum zagłębia Saary doszło do paru incydentów, gdyż w kilku miejscowościach, wbrew poprzedniemu zakazowi władz policyjnych, wywieziono żałobne flagi.

## 11 robotników pod gruzami przerwanej tamy

Wielka katastrofa w kamieniołomach pod Budapesztem

Budapeszt, 29-go czerwca.

W jednym z kamieniołomów w Pilsbörvárs, niedaleko Budapesztu, wydarzyła się w środę wieczorem wielka katastrofa. Mianowicie nagły wytrysk jakiegoś bliżej nieokreślonego podziemnego

źródła, przerwał tamę, znajdującą się tuż koło kamieniołomów, i gruzy zasypały 11 robotników.

Prace ratunkowe ciągle jeszcze trwają, ale listnieją matki nadzieją wyratowania zaspanych robotników.



Na lotnisku w Hendon: U góry lot eskadry wojskowej. Na pierwszym planie park samochodowy. U dołu, bombardowanie sztucznego miasta, zbudowanego na lotnisku

## 7 ofiar eksplozji pyłu węglowego

Madryt, 29-go czerwca.

Donoszą z Oviedo, że w jednej z tamtejszych kopalni węgla nastąpiła we środę nagła eksplozja pyłu węglowego.

Według dalszych wiadomości, trzech górników zostało zabitych, 4-ch zaś ciężko rannych.

terenie Niemiec, może służyć fakt, jaki zaszedł we środę na posiedzeniu rady miejskiej w miejscowości Slegburg. Mianowicie członkowie frakcji centrowej, liczącej 15 osób, oświadczyli publicznie, że na skutek apelu burmistrza miasta, przystępują wszyscy jako hospitalanci do frakcji narodowo-socjalistycznej. Ponieważ rada miejska prócz centrowców posiadała tylko hitlerowców, obecnie będzie już całkowicie narodowo - socjalistyczna. Jednym słowem, jak z powyższego widać, koniec centrum jest już bliżki.

## Centrowcy przechodzą do obozu hitlerowców

Berlin, 29-go czerwca.

Jako charakterystyczny przyczyniec do akcji hitlerowskiej, skierowanej przeciwko wszelkim partjom politycznym na

## Czy wolno zamykać drogi do szkół?

Warszawa, 29-go czerwca.

Zdarzył się poraż pierwszy w Polsce wypadek udzielenia uczniowi gimnazjalnemu znanego za czasów rosyjskiej „wliczonego biletu”, polegającego na umożliwieniu mu dalszych studiów. Mianowicie uczniowi 8 klasy gimnazjum, synowi b. dyrektora gimnazjum mażowieckiego Świdzieleńki, który był skazany na miesiąc aresztu a następnie w drodze zamiany na grzywnę 200 złotych, za udział w zaślach akademickich, kuratorium warszawskie zabroniło siania do usnego egzaminu dojrzałości, jakkolwiek pisemny egzamin już zdał.

Świdzieleńki odwołał się do ministerstwa oświaty. Sprawa ta wywołała w kołach młodzieży i nauczycielstwa zrozumiałe poruszenie.

## Ponad 400 ofiar straszego trzęsienia ziemi na Sumatrze

Amsterdam, 29-go czerwca.

Według doniesień z Palembang (Sumatra), liczba ofiar ostatniego trzęsienia ziemi jest grubo większa, niż się to z początku wydawało. W samym bowiem okręgu Ranau naliczono 104 zabitych i 72 ciężko rannych. Następnie w Polud. Benkoelen zginęło 206 osób, zaś 19 odniosło ciężkie rany. Ten samem liczbą ofiar, jak dotychczas, wynosi 310 zabitych i 91 ciężko rannych.

Nie jest zupełnie wykluczone, że cyfra ta się powiększy, gdyż brakuje jeszcze dokładnych wiadomości z miejscowości Lima i Kroe, gdzie runęło kilka wysokich domów czynszowych, pod któ-

rych gruzami musi się napewno znajdować większa liczba ofiar.

## Nieustannie rewizje

Berlin, 29-go czerwca.

We środę wieczorem w Wrocławiu policja polityczna do spółki z bojownikami hitlerowskimi przeprowadziła rewizję w lokalach 12 katolickich stowarzyszeń. Jak podaje urzędowy komunikat, w ręce policji wpadło wiele obciążającego materiału. Dokonano wielu aresztowań. „Hitlerowska Schliesische Tageszeitung” podaje, że władze oddawa już wiedzący o „antypaństwowej robocie” katolickich stowarzyszeniach w Wrocławiu.

Prenumerata miesięczna „Siedmiu Groszy” wynosi 2 zł, w kraju z przesyłką pocztową 2,31 zł, przy zamówieniu w urzędzie pocztowym 2,41 zł. Konto P. K. O. Katowice Nr. 307 746.  
Ogłoszenia drobne 10 groszy za 1 słowo.  
Prenumerata miesięczna w Czechosłowacji 8 Kcz. Konto P. K. O. Brno 113795.

**PRZYPOMINAMY** że kto nie zapłaci gazety do 6. lipca nie otrzyma dalszych numerów.



Redakcja i administracja: Katowice, ul. Sobieskiego 11, tel. 960 do 962

# Wycieczka „Święta Morza” w Katowicach

## Sport na Śląsku

ZKS. KATOWICE — POLICYJNY KATOWICE 0-3 (0:1)  
 AKS. KRÓL. HUTA — KS. „ORZEŁ” WEL-  
 NOWICZE 1:1 (1:0)  
 KS. DAB — ŚLĄSK SIEMIANOWICE 3:0  
 Półwyższe zwycięstwo przegrano 7 str. 30  
 po przeryw wskutek śniegu stanowiąc.  
 KS „JEDNOŚĆ” MIŁKOWICZE —  
 KS „SILAWIA” RUDA 4:0 (2:0)  
 Zaszło zwycięstwo przegrano 7 str. 30  
 ukończył: Filigran, Kizgrun, Lityński i Pala.  
 KS „SOBÓL” WODZISŁAW —  
 KS „CONCORDIA” KNURÓW 3:1 (1:1)  
 Dwieście spotkań o mistrzostwo B li-  
 gi grupy świętochłowickiej. Gra należała do  
 bardzo interesującej i przy większym szcze-  
 śliwie „Sokol” byłby mecz wygrany.  
 SMP, ŁAZISKA GÓRNE —  
 SMP, ORZESZE 8:2 (4:2)  
 Zaszło zwycięstwo gospodarzy. Wynik  
 odpowiadał przebiegowi gry.  
 CZWÓRMIECZ, LEKOKOŁYTYCZNY  
 W KRÓL. HUCE  
 2 lipca urzędują K. S. Stadion Król. Huta  
 „Czwórmiecz” lekkoatletyczny za udziałem na-  
 stępujących drużyn: „Jedność”, Bramki  
 „Sokol” Siemianowice, „Sokol” Krótowa Huta  
 i K. S. „Stadion” Król. Huta. W szeregu  
 tych klubów znajduje się wielu pierwszorzę-  
 dowych zawodników. W tym czasie „Czwórmiecz”  
 odbędzie się mecz juniorów „Sokol”  
 Krzywad — „Stadion”. Początek za-  
 mięknie o godz. 16 na Stadionie w Król. Hu-  
 cie. Czasy występu są bardzo niskie.

**Przyjazd sztafety z wodą i piaskiem z Polskiego Morza**  
 W wigilię „Święta Morza”, 28 bm, na całym terenie Śląska jak i Zarządza Dabrowskiego urzędowo uroczyste od-  
 spirzają po ulicach miasta i wsi. Uroczystości zorganizowane zostały przez komitety lokalne Ligi Morskiej i Rzeźnej i wypadły imponująco.  
 Specjalnie uroczysty charakter nadało obchodowi „Święta Morza” w Katowicach, gdzie w dniu 29 bm, o godz. 8 rano przy b. licznym udziale reprezentantów władz i organizacji społecznych komandor Dyrna dokonał uroczystego podniesienia bandery morskiej na specjalnie wybudowanej na środku Rynku estradzie.  
 Po złożeniu wieńca na Wyścię Nieznanego Powstańca na pl. Płociny S. kapelan korpusu kadetów ze Lwowa k. Bombas odprawił przed gmachem Sejmu i S. Urz. Woj. w obecności przedstawicieli Sejmu S. i Województwa oraz licznych organizacji ze sztabami misje św. Maryny. Zamiast przemówienia okolicznościowego P. Prezydenta Mościckiego.

## Katowicka Rada Morska w obronie dostępu do morza

Na sobotnim posiedzeniu Rady Miejskiej w Katowicach po przyjęciu do wiadomości sprawozdania Miejskiej Kasy Oszczędności poseł radny Kopece (Ch. Dem.) odczytał przyjęte przez frakcję polską rezolucje, stwierdzając m. in. nierozważną łączność odwieczne polskiej Ziemi Śląskiej oraz odwieczne polskiej prowincji nadmorskiej Pomorza z Rzpłt. Posiadano własnych portów — marynarkę, handlową i wojenną, jest niezbędny warunkiem wolności politycznej i gospodarczej Państwa Polskiego.  
 Rada m. Katowic zakłada uroczysty protest i ostrą opinię publiczną światła całego przed następnymi zakupami niemieckimi na całość granic Rzpłtę z jakkolwiekby stroną.  
 Jakkolwiekby próby zamachu na te całości spotkają się z zdecydowanym odporem całego narodu polskiego.  
 Do rezolucji tej przyłączyli się inni członkowie polscy, radny Żmigród, składając odrębną rezolucję, solidaryzującą się z rezolucją polską.  
 Oble rezolucje przyjęto oklaskami.

## Furja z kosą i reku

**oficjal rozplata głowę Dudkowi**  
 W dniu 28 bm, o godz. 6 m. 15 rano w lesie Spółki Giesche w Giszowcu napadnięty został idący z kosą Franciszek Durdek z Giszowca. W Powiatowym, przyniesionego Antoniego Tomala z Załęzia ul. Wolskiego 4. Tomala wyrwał Dudkowi kosę z rąk i rzekomo bez powodu rzucił się na niego, przecinając mu dłoń i prawe ramię. Następnie Tomala zamierzył się kosą i usiłował ścinać mu głowę. Durdek zdołał jednak zbiec.  
 Na krzyki Dudka przybiegł z pomocą leśniczy, Paweł Górnik z leśniczką przy Wesołej, na którego kosę rzucił się Tomala, usiłując i temu zadać cios w głowę. W obronie własnej Górnik wyrzucił z furzy trafając Tomala w obie nogi, poczem biegł do zaalarmowanej policji, która przybyła na miejsce. Tomale pod groźbą użycia broni palnej rozbrojła policja i nast. rannego odstawili go na posterunek policji w Giszowcu, a potem do szpitala, gdzie znajduje się pod opieką lekarską i ... policyjną.

**Platki**  
 30  
 Czerwiec 1933  
 Długość wpr. św. Pawła  
 Jutro: Przen. św. P. J.  
 Wschód słońca: z 3 m. 40  
 Zachód: z 20 m. 27  
 Długość dnia: z 16 m. 47

TEATR POLSKI W KATOWICACH:  
W piątek, 30 bm, o g. 20 „Tosca”.

**KINA:**  
 Katowice: Capitol: „Młodość złotywiec”, Colosseum: „Młodość woda opień”, Palace: „Tragedia amerykańska”, Rialto: „Banda Bonabana”, Deblina: „Concordia”, „Zagłada nieopóźni”.  
 Król. Huta: Apollo: „Czary nadziarska pętałastka i lada”, „Giecy chłopski”, Colosseum: „Ostatnia eskadron”, „Abelard i Heloisa”, „Kochanek i kochanka”, „Płó i Płó, ich dół i nie dół”.  
 Białka: Apollo: „W tainie szaleń”, Miejska: „Tembl” i „Lądzie szaleń”, Miejska i Białka: „Złota straszak”.

**RADJO:**  
 PIĄTEK, 30 CZERWCA 1933 R.  
 Katowice, 7.00 Sygnał czasu, 7.20 Muzyka z płyt, 7.30 Muzyka, 7.52 Chwilka gospodarstwa domowego, 11.57 Sygnał czasu, oraz helni i komunikat gospodarczy, 14.55 Muzyka, 15.25 Komunikat gospodarczy, 15.35 Muzyka, 15.55 Komunikat sportowy, 16.00 Transmisja koncertu popołudniowego z Gieschowca, 17.00 Przegląd leśników i wydawnictw, 17.15 Koncert solistów, 18.15 „O Białej i Czarnej Rzeź”, 18.35 Muzyka, 19.10 Białe Aleksander G. Białka, odbita wiersza wesoła, 19.25 Rozmowa, 19.40 „Na widnokręgu”, 20.00 Koncert symfoniczny. W przerwie dzieńnik wieczorny, 22.00 Muzyka taneczna, 22.25 Wiadomości, 22.40 Muzyka, 23.10 Muzyka, 23.30 Muzyka taneczna.  
 Wrocław, Gliwice, 6.00 Gimnastyka i koncert, 12.00 Koncert, 13.00—14.20 Płoty, 16.00 Koncert, 17.15, 20.00 Opera, 23.00 Muzyka taneczna.  
 Morawica Ostrawa, 6.00 Gimnastyka i rozności, 10.10 Koncert, 11.00 Gdpr dzielnicy, 12.30—14.50 Koncert, 18.35 Płoty, 19.25 Koncert, 20.40 Szachy, 21.00 Gdpr komiczna, 21.30 Koncert smyczkowy.

## Masowe redukcje urzędników i robotników

W związku z naszymi wczorajszymi wiadomościami o redukcjach w Wspólnocie Interesów, informuję nas, że ogółem w Wspólnocie Interesów wypowiedziano pracę 1,500 urzędnikom (niższym i wyższym) a ponadto dziś, w poniedziałek, ma być złożony u kom. dem. wniosek o zezwolenie na redukcję 2,500 robotników z kopalni „Florentyny” w Lagiewnikach i „Flincus” w Siemianowicach, które ulegną uwięzieniu.

## Pielgrzymka na Jasne Górze

8 lipca br. wyjechały ze stacji Scierń-Piekary o godz. 6.30 pielgrzymka do Częstochowy pod wodzą ks. prof. Ledwoyna. Powrót 10 lipca o godz. 14. Koszt 4.50 zł, a poniedziałek 250 osób — 6.50 zł. Zapisano do 3 lipca br. przyjmując kolejność w Gietary Łóżeć.

## Czy to po ludzku?

Z Katowic-Zawodzia donoszą nam, że w piątek 28 bm, wyrucano wraz z dobytkiem na bruk z baru i wywołano woleńnego Ignacego Barskiego w Katowicach II (ul. Agnieszki Amandy) dwu rodziny bezrobotnych Władcisza Strzaly, żonatego i Brunona Menckera, posiadającego żonę i 2 dzieci. Rodziny te

wyrzucano gwałtem i postępek z mieszkań z tego powodu, że od stycznia po utracie możliwości zarobkować nie zdobyli żadną opłatą czynszu w wys. 20 wzd. 25 zł. Strzala płacił jeszcze w styczniu przez 5 tygodni z otrzymanego wsparcia po 2.50 zł, na tydzień do miesiąc później już nie dolił płacić. Cóż ci biedni ludzie zawiniли, że ich się tak bezwzględnie sposób potraktowano!

## W kilku słowach

— (Sprostowanie) w związku z wiadomością zamieszczonej Nr 172 „Śledzimy Groszy” z dn. 28 bm. proszeń jesteśmy o sprostowanie, że nieprawda jest jakoby p. Białka Einhornowa, zam. Białka, powołała Białka symwoluta kredyty z wiadomościem do swego mieszkańca, otem przedmioty p. asserkacyjnej w wys. 10,000 zł, natomiast prawda jest, że do mieszkańca jej i tonie nie wamił się zdołać, i skradł jej srebrne naczynia stołowe wartości 700 zł, które to naczynia były ubezpieczone w Tow. Asokurybnym „Polonia” na kwotę 700 zł, oraz linie drogocenne przedmioty nieubezpieczone. Prosiąca podana przez nas wiadomość z zadówżeniem, przetrząsną równocześnie p. Einhornową za mimowolnie wyrażoną jej krytykę.  
 — Rada woleńca uchwałała wysygnować 10,000 zł. na dalszą budowę szpitalum w Istebnej. Pozatem Rada ta wyznaczyła na uregulowanie B. anicy 16,000 zł.  
 — Dnia 28 bm. doniesiony został do Sądu grodzkiego w Białej Tomczek Władysław, lat 24, zam. w Białej-Lipniku nr. 548 za uprawiając słonowicą zawodowy.  
 — Dzieki staraniom ruchliwego ks. p. k. A. Młodocinski, zostane w b. r. rozbadowany

## Opłósenie

SPROBUJESZ, nie pożałujesz Cere robi plekna Kret i Mydło „Halina” N. i oraz usowa pierz, wagry żółte i czerwone piany ceną 2.50 zł. z tym samym składem, z ulekiaknia na zawsze zapobiega smarzącemu oraz usowa takowe ceną 2.80 zł. Wyroby „Pharmacia” w Katowicach, z wyroby „Pharmacia” Bydgoszcz, Fabr. Sk’ad na O. Śląsk S. Borys, Katowice, Pilsbadkiego 13.  
 I powiększony kodółów św. Trójcy w Białku, który jest zarazem kościołem gminnym.  
 — W b. r. ferie szkolne rozpoczyna się na terenie Śląsk okręgowego Cisyw dnia 15 lipca i trwać będą do 15 września.  
 — W szpitalu św. Józefa w Mikotowie zmarła po 24-godniowym straszczym męczarni 2-letnia dziewczynka Szczecińska z M. Kreczo, która w nieobecności rodziców zbliżyła się do rozpalonego pieca w kuchni, wskutek czego sukienka jej stanęła w płomieniach.

# Wielki ucrowcy maja racje, byli

## Goebbels doradza centromcom samorozwiazanie sie

Z Berlina donosza: Podczas swego pobytu w Stuttgarcie, minister propagandy Goebbels wyglosil na zbraniu funkcyjanszy partynich i prasy przemowienie, w ktorom ostro zaatakowal partje centrowa, doradzajac jej samorozwiazanie sie. Goebbels zaznaczyl, ze centrum jest okmalne stronnictwem zbieracym pozostawionym racji bytu. Usuwajac to stronnictwo ze swiata realnej polityki, narodowi socjalisci, zdaniem mowcy, oddadza tylko przyslugę Kofolowiu. W koncu minister Goebbels zaznaczyl, ze dziazka do zjednoczenia wewnetrznego, narodowi socjalisci staraja sie beda wkladac do swego ruchu wszelkie elementy, w 100 procentach jednak

przyjmowac beda tylko mlodzię. Za 20 lat w Niemczech beda juz tylko przedstawiciele swiatopoglada narodowo - socjalistycznego. Wówczas dopiero Niemcy beda czynne w zakresie polityki zagranicznej.

Przygotowujac szereg nowych rozporozdzen dotarc wlości miały w zyciu w drodze dekretów prezidenta R. P. ministerstwo Prze mysli i Handlu rozpisalo zainteressowanym organom gospodarczym konkursy projektow. W ub. tygodniu przedkoneso izobom przemyslowo-handlowym i zrealizowanym projekty nowego prawa przemyslowego i prawa o marisk.



— Minister spraw wewnetrznych Pierecki wyelchyl w srode wieczorem do Krynicia dla dokonania przewozanego orlopu.

— W najblizszym czasie oczekiwane sa zmiany na poliskich placowkach dyplomatycznych. Zapowiadala usadowienie dotychczasowego posla w Berlinie p. Wysockiego, który objac ma placowke w Rzymie przy radzie wloskiej.

— Na wrzesniowemu w Wilnie wybiara sie grupa kupcow z Palestyny, interesujacych sie zakupem w Polsce wyrobow drzewnych i delstwy.

— W najblizszym czasie oczekiwane sa zmiany na poliskich placowkach dyplomatycznych. Zapowiadala usadowienie dotychczasowego posla w Berlinie p. Wysockiego, który objac ma placowke w Rzymie przy radzie wloskiej.

— Na wrzesniowemu w Wilnie wybiara sie grupa kupcow z Palestyny, interesujacych sie zakupem w Polsce wyrobow drzewnych i delstwy.

— Prawdziwa sensacja wywolala w Waszyngtonie wiadomosc o wykradku nowego dokumentu, pochodzacego z czasow wojny, wedlug ktorogo Stary Zjednoczenie proponowalo w dniu 18-go lutego 1918 Austrii zawarcie odrubnego pokoiu wzmiarn za liczbka polyczke finansowa.

— Według ostatniego spisu ludnosci, liczbka mieszkadkow w Berlinie wynosi dokladnie 4.202.850 osob, z czego 1.936.580 mezczyzn i 2.265.190 kobiet.

— W Berlinie ukazal sie komunikat urzedowy, w mysli ktorogo ochrona graniczna i celna Niemiec zostanie powownie wzmozniona osiada w paszportach dokladniejsze kontrola nad przyjezdem walut i dewiz. Do tego celu zostana wydelegowane socjalnie oddzialy S. S., ktore beda posiadac opaski na ramieniu kolpna zielonego z czarnym orlem w srodku.

## Rozszerzenie ulgi turystycznej

Ministerstwo komunikacji zdecydowalo sie dla wzmozenia ruchu kolejowego rozszerzyc ulgi turystyczne przyslugajace czlonkom stowarzyszen. Ulgi takie beda przyznawane takze czlonkom klubow zełarskich.

go przy ostatnim zamowieniu zapowiedziano, ze dluzej takiego stanu wojnoskoscia tolerowac nie bedzie. Ze wzgledu na ta leniwość paszportowa, reszta zeznan patulownik Abczyski skladaj przy drzwiach zamknieity.

## Preliminarz Funduszu Pracy

Z Warszawy donosza: Wedle ustalonych preliminarza ulozonego przez dyrekcje Funduszu Pracy, wydatki Funduszu w br. przewidziane sa na sume 50 miljonow zlotych.

## Odroczenie Konferencji Rozbrojenowej

Z Genuy donosza: Olowna komisja Konferencji Rozbrojenowej przela w wartosci propozycyjom dyplomatycznym w sprawie odroczenia obrad konferencji do 17 pazdziernika br.

## Neuraf i Schacht przed dymisja

Z Berlina donosza: Urzedowo zaprzeczajacy jakoby w zwiazku z dymisja Hugenerba mieli sie zrodzic rowniez do dymisji Neurafa i Schacht. Zaprzeczenie to jest jednak o tyle charakterystyczne, ze podaje, iz Neurafa jednak nie wraca do Londynu na swiatlowa konferencje gospodarcza, gdyz narazie ma do zalatwienia szereg waznych spraw w Berlinie. Dr. Schacht teaz powroci do Londynu do Berlina, ale to nie oznacza bynajmniej jakiegos jego chelci podania sie do dymisji.

## List biskupki w sprawie zajsc w Ropczycem

Z Warszawy donosza: Biskup przemyski ks. Suffragan Barda wydal w dwoch dniach wszystkie proboszczow w swej diecezji, w ktorom omawiajace ostatnie wypadki, wyzwa ich do wplywania na ludnosć w kierunku uspokojenia umyslow.

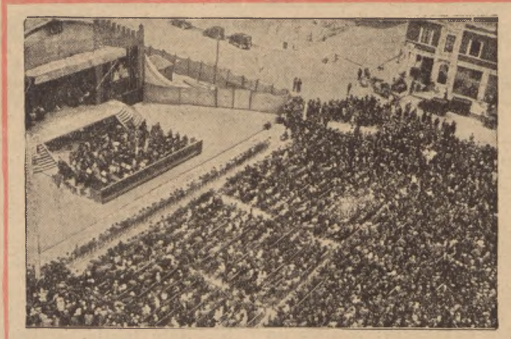
## Troche natry, szczypta soli i nieco siarki

### Jak powstaly uwdroniska polskie?

(Opowiadanie starego gornika nalutowego)

— Dzialo sie to nie na samym poczulkie stworzenia swiata, ale troche pozniej, bo wiadomo przeciez, ze nie odradu dobry Pan Bóg wywolal z mociosci nasza Rzeczpospolita Polska, ani poczekal z tem do czasu, az sie dobrze przelozona czesto tak naprzywle ludzom potrzeba. Zobaczyli wiec przedewszystkiem, ze w tej Polsce okrutnie wiatr z poludnia w oczy wieje, a wtedy ku ochronie wybudowal tam wielki wal, obrzadz ku ziemi, do czasu, az sie dobrze przelozona Karpatami. Przyrzal sie wozwczas dobry Pan Bóg swemu dziele i znalazl, ze wszysztko juz jest tu bardzo piekne. Góry powstal niepierzbyty, okronny bró smiglych swierkow, rozlozyszych debow, sumniczyzyny i bukow, so rodziny smaczne, pewnyne orzeszki i zoliedzie. Na rozleglych polanach byla obfitosc wszelkich jarow — kwaskowatych jezyn, soczystych malin i wonnych pozoniok.

A w kniel — hej! az sie polno od zwiazany. Wieda na dniach, co rodziny muszowaly stada czarnych dzikow, w zarolach powstaly sarny i jelenie, gaszcz borow rozbrzmiewal w ołym gwiezdem ptaszak, a w powietrzu — wyssoko — wyprawiac zdobyczy, kraazy



Opera Verdiego „Trubadur” zostala odegrana pod golem niebem w nowozalozonym miescie Litlora na osuszonych blachach Pontyskich we Wsozech.

## 12 lekarzy oskarzonych o dzialalnosc komunistyczna

### Przed sensacyjnym procesem w Lodzi

Z Lodzi donosza, ze sędzia sledczy zakonczył juz, trwajace od roku sledztwo w sprawie 12-ty lekarzy, oskarzonych o dzialalnosc komunistyczna. Lekarze ci zorganizowali swego rodzaju kasy chorych dla bytych wlosniow komunistycznych i dla

czlonkow rodzin komunistow, ktorzy przebywajacy w wieszeniu. Przy odkryciu tej sprawy zaareztowano okolo 20 osob. Obecnie ma sie odbyc rozprawo przeciwko 12-ty oskarzonym lekarzom.

## Zla gospodarka barona przyczyna upadku Podlaskiej Fabryki Samolotow

W dalszym ciagu srodowej rozprawy barona Rosenvertha zeznawal jako swiadkowie przedstawiciele wojskowsoci. General Langner, zastepca szefa korpusu kontrolerow wojskowych zeznal, ze wobec zbytniego zaduzenia fabryki, kazal wypytac bratych zaleznych dobra szefa gdy mu zakomunikowano, ze w wiosne 1932 r. fabryka nie wyplacala robotnikom i pracownikom pensyj. Wozwczas baron postawil kwestie w ten sposob, ze albo wloski przemle fabryke albo fabryka stanie. Szef departamentu lotnictwa wojskowego pułownik Rasky zeznal, ze stale popieral fabryke i inter-

wenjonal w radzie, aby rozwolono na wyplacenie jej 100 procentowych zalicze, jak rowniez popieral jej starania o milijonowy kredyt z Banku Gospodarstwa Krajowego. Na zapytanie, ile Rosenverth uzyl na cele wlosne z tej milionowej pozyczki, pulownik Raski nie mogl scislo odpowiedziec, oswiadczajac tylko, ze szyszal jakoby tylko 250 tys. zl. pozostalo na cele fabryki.

Jako trzeci zeznawal Abczyski, ktorzy rowniez stwierdzil, ze wojskowsosc szla na reke fabryce. Sprawujac kontrolę nad fabryka, swiadek stwierdzil niepokojace objawy zlej gospodarki i wobec te-

nad gorami skrzydale drapalniczki — orly, jastrzbie i sokoly.

Znajdowalo sie w tych pieknych gorach poliskich wszysztoko, co moglo dac ludzom radosc, pozycke — a przeciez jest kazal Pan Bóg swym aniolom obrzyniesc i zakopac na przegrodzku nieprzebrane mnostwo soli, siarki i takiego roznego paszkwidzka, co je tylko w apiece dostac mozna. Wiedly wlasnie wytrysly z ziemi zrdza slone, gorzkie i ronne inne jezeczka, ktorzych woda ludzom obrzyniesc i zakopac na przegrodzku nieprzebrane mnostwo soli, siarki i takiego roznego paszkwidzka, co je tylko w apiece dostac mozna. Wiedly wlasnie wytrysly z ziemi zrdza slone, gorzkie i ronne inne jezeczka, ktorzych woda ludzom obrzyniesc i zakopac na przegrodzku nieprzebrane mnostwo soli, siarki i takiego roznego paszkwidzka, co je tylko w apiece dostac mozna.

— Poczekajcie, panie, ja zaraz — rzucil mi stary Mateusz, zrywajacy sie z wyzrodnego miesca przy wzgorku, pokrytym piaczami sie gestu po ziemi lodgami dzikich malin.

Zostalem na chwile sam i tej zaszczepie dolince, ktorzy dnem plynal drobny ledek wartki potok, oceniony zwartym gaszczem i krzewow. Dzikie to bylo o ludnie. Nic nie wskazywalo, ze tuż za wzgorem znajduje sie roiny o tej potoci zaklad kuracynicy ze swemi dwoma czymi trzema tysiacami chorych, co ziedchali do onych zrdzel ktorzych powstanie cudowne wypial mi tylko co stary Mateusz.

Ten krajobraz tez mogl byc zwywa linuzia do awanturkiczej powiesci amerykalskiej o poszukiwaczach zlota. Powiesci Curwooda a moze Londona. Ta chatynka mogla byc szalatem, który opu- sil przed laty ryczerce Fortuny w chwila, gdy na dniu przeplykanych w burszty wodzie potoku si przestaly sie ukazywac blyszczace grudki zalozego metalu.

Niel jest ineczej. Dynamy w chacie znowu roztoznilo sie zdrowym, miowym rytmem. Stary Mateusz wylnia sie z powrotem na swiatlo dzienne w swej skorzanej kurcie, do ktorej nana- wiazac przyniesly jakies czarne tusie piamy.



**STRZELANIE POZACZKI POWIEŚĆ.**

Jan Tadeusz hrabia Klimczok z Bielska pozabawio majątki i nauki przez, oszusta Lubara uciekł w góry z postanowieniem, że będzie tuł zycia, a trolni pokrzydzonych. Klimczok dobra sobie towarzyszy i utworzył y mialn bade rozbojnicza, która swia sledzbe miala w pobliżu malowniczej doliny Bystrej. W jakis czas pólniej ksiądz Sułkowski ożenił się z kobietą o czarnej przeszłości, Hortensją Dubielką, wychowawczynią córki ks. Sułkowskiego, Klementyna, ukochanej Klimczoka. Klementyna zaś oskarżona o przebiegłość styltem Lubara, za którego smieszona została przez oca wykład zamiat, osadzona została w wiezieniu. Wtedy do natasa księcia przybył pewien czlowiek, — jak się okazalo — pierwszy mąż p. Dubiella, Bertrand Bordenave, który zaraz opowiadalo o burzliwej przeszłości Hortensji.

Co to miało znaczyć? Pierwszą myślą Bertranda było, że zakradł się złodziej, druga, że w jego żonie znalazł się obcy mężczyzna. Lecz i tej myśli wkrótce zaniedbał. Marion uważał wciąż jeszcze za niezdolną do popelnienia sprzeniewierzenia. Nie można też było przypuszczać wiaromstwa na podstawie bolesnego jęku i głuchego łoskotu.

W przecieczu wielkiego nieszczęścia zebrał wszystkie siły i zbliżył się do drzwi. — Zanim jednak doszedł do progu, z dźwiękiem orkiem odskoczył wstecz, przejeżył zgroza na widok, jaki mu się przedstawiło.

Widok to był straszny, który krew ścinał w żyłach, od którego wioły stawały na głowie. Bo słuchaj mości ksiądz, co Bertrand, ten nieszczęśliwy Bertrand Bordenave zobaczył!

Dotąd ksiądz Sułkowski słuchał opowiadania z natężoną uwagą, a Hortensja, trapiiona wyrzutami sumienia, nie śmiała przerywać. Naraz krzyknęła, skoczyła z miejsca i wykonała ruch, jak gdyby chciała Bertranda powstrzymać od dalszego opowiadania.

**LXXXIII. SOWITA NAGRODA.**

Mirko nie posiadał się z radości, gdy stał ukryty w ciemności i patrzył przez okno do izby Wendelingowej i zobaczył w niej Klimczoka. To była dla niego gratka, na jaką czekał od dawna.

Więc nadeszła wreszcie chwila, w której mógł popuścić wodze swojej nienawiści i zaspokoić swą zemstę, jaką czuł do naczelnika.

Miał jeszcze jeden plan.

Ponieważ tego dnia po południu nie udało mu się napisać na Agate, a nad to od chłopów dostał jeszcze taryfę, postanowił zemścić się w ten sposób, że chciał schwycić Klimczoka i odebrać za to nagrodę. Ponieważ Mirko wspierał Klimczoka, więc jemu też, jak się spodziewał, powinna przypaść główna część nagrody, wyznaczona na głowę naczelnika. Dreczyla go tylko obawa, czy Klimczok nie opuścił przedweznie chaty Wendelingowej i tym sposobem nie wysnął mu się z ręki. Mirko pędził więc, ile tchu mu starczyło do karczmy, gdzie chłopci wciąż jeszcze pili i hulali.

Mała tytuć cież z nich jako tako trzymała się na nogach. Wielu leżało spitych po kątach, inni znowu wrzeszczeli w niebogłosy.

Gdy Mirko wszedł do izby gościnnej, pełnej kurzawy, dymu i zapachu gorzalki, wielu chłopów zapomniało już o tem, że zaledwie przed pół godziną wyrzucili go za drzwi. Mała

garstka tych, którzy o tem jeszcze pamiętali, przybrała groźną postawę i miała wielką ochotę, jeszcze raz wysadzić Mirkę na świeże powietrze.

— Taka bezczelność! Znowu się zjawił! Czyżmy dopiero co nie wyrzucili tego złodzieja, tego zboja? Bij, zbij! — wołali.

— Stulcie swoje brudne gęby i zbierzcie krzty rozumu, jaką jeszcze posiadacie! — krzyżał wśród tłum. — Przyszedłem, bo chcę wam powiedzieć wielką nowinę: Klimczok jest we wsi!

Skutek tych słów był zupełnie inny, niż się Mirko spodziewał. Na chłopów padł popoch. Wielu z nich pobladło z trwogi, inni powłazili za szaty i pod stoły, inni wrzeszcząc zaczęli wrzeszcz, jak opętani. Chłopi bowiem myśleli, że Klimczok przyszedł z całą swoją bandą, żeby pomścić się za napad na dworek, jakiego dopuścili się przed zaledwie kilku godzinami.

— Klimczok przyszedł! — wołano

— Jesteście osły i barany! — wołali zaperzony. — Choć wam pieczone gołębki spadają do gąbki, nawet jeśli nie chcecie, bo nie wierzyacie, że to dobra przecie. Chcecie mnie pewnie uczyć, kto to jest Klimczok, choć go sto razy w Bielsku widziałem na własne oczy? Jest on blisko stąd, w chacie Wendelingowej, z którą rozmawiał poufale.

Słowa te położyły kres wszelkim wątpliwości. Nawet najniecierpliwsi zamilkli.

Jeżeli Mirko twierdził, że widział Klimczoka u Wendelingowej, to zgoła na to. Przecież to była przyjaciółka, od której Klimczok mógł się dowiedzieć, kto wykonał napad na dworek. Zapewne przybył on po to, aby wyłowić głównych winowajców. Jeżeli nie w nocy jeszcze, to najpóźniej rano napadnie na wieś i zemści się okrutnie. Nie było wątpliwości, że wymorduje wszystkich, a wieś puści z dymem. Niedocekanie jego! Jeżeli tak było rzeczywicie, jak Mirko powiadał, nie

podda się bez walki, a nie miał ochoty wystawiać swych piersi za cel dla nigdy nie chybających kul strzelby. Trzymał się więc na uboczu. Chłopi zaś pchali się do wnętrza chaty, wywijając palkami, widłami i kosami.

Klimczok, zobaczywszy tłum nacierający, uznał natychmiast, że możliwość ucieczki była wykluczona.

Chłamu szańcować rozlał się tłum na wszystkie strony. Ponieważ zagroda Wendelingowej leżała w szczytnej polu, Klimczok musiał wpaść w ręce pościgowej, choćby nawet umykał przez boczną furtkę. Pierwszą też myślą jego nie była ucieczka, tylko bohaterstwa obrona. Za jednym zamachem zerknął strzelbę z ramienia, odwiódł kurek i złożył się do celu. Lecz Wendelingowa powstrzymała Klimczoka. Wdowa zbladła i drżała, jak oszyciana.

— Jezus, Marja, nie strzelał pan! — wołała z rozpacz. — Cóż to panu pomoże, choćby trzech lub czterech chłopców zastrzelił? Gdyby byli chociaż trzejwi! Po trzeczemu są tchórzami i uciekliby po pierwszym strzale. Ale są pijani, a po pijanemu są okrutni. Ci, co idą naprzód, muszą pchać się naprzód, bo prą ich ci, co idą z tyłu. Patrz pan, przecie ich jest coraz więcej! Ciek jak pan chce ostać się sam wobec przewagi setek?

Klimczok uznał, że wdowa ma rację. Opuścił więc lufę. Najbardziej dokuczala mu obecność Mirki. Najchętniej byłby znów złożył się do celu i wypalił. Lecz taki lotr nie wart był kłutku. Cóż więc miał począć? Czy miał się wydać na rzeź, jak bezbronne dziecko? Jeżeli był mu przeznaczony taki los, że miał zginąć, to czy nie było lepiej okupić życie jak najdrożej?

Tak, postanowił walczyć. Prawie z niechęcią uwolnił się z rąk Wendelingowej, która wciąż trzymała go za ramię.

Puścić mniel! — krzyknął. — Tak czy owak muszę zginąć. Niechże więc przynajmniej przekonają się że padną, jak Klimczok potrafi umierać. Najmniej tuzin tych lotrów muszę wybrać się z mną na drugi świat!

Wendelingowa z rozpaczą załamywała ręce.

— Błagam pana, namyśli się, co robisz! — wyrzekła żałośnie. — Czy pan rzeczywicie uważa za tak wielkie zaszczyt walczyć z pijanymi chłopami? Nie byłoby roztropniej użyć wszelkiego sposobu i uniknąć tak bromotnej śmierci? Chcesz pan koniecznie, żeby pana zabiło cępiami i widłami, jak psa wściekłego?

Klimczok opuścił znowu podniesioną już fintę. Patrzył na wdowę, nie wiedząc, co począć.

— Uniknąć tak smrotnej śmierci! — zapylał. — Zdejme mi się, że nie wiecie, co mówicie. Codopiero mówiliście, że chłopci po pijanemu nie znają litości, a widok tej zgrai jest wymownym dowodem, że macie słuszność!

Tum z krzykiem i hałasem wciąż pchał się naprzód. Pierwsz z Mirkiem na czele dotarli już do chaty i zaczęli ją osaczać. Za chwilę miał Klimczok zginąć. Wtedy schwyciła go Wendelingowa za rękę.

Klimczok nie wiedział, co wdowa chciała od niego, pozwolił się jednak pociągnąć, gdy go prowadziła do kuchni, położonej za izbą. W kuchni palił się jeszcze ogień na kominie, przy którym stała Wendelingowa, gdy Klimczok wchodził do chaty. Co tu miał począć?



Mirko dowodził tłumem

na wszystkie strony. — Ratuj się, kto może, jesteśmy zgubieni.

Muzyka urwała, a wszyscy tłumem cienieli się do drzwi. Mirko zaś latał, jak oparzony i powstrzymywał ludzi.

— Uspokójcie się, barany! — wrzeszczał, ile mu sił starczyło. — Jeżeli mówię, że przyszedł Klimczok, to znaczy, że Klimczok jest sam. Przecie wszyscy razem i nie zrelekniecie się jednego czlowieka! Jeżeli tylko zechcecie, za chwilę możecie go mieć w swych rękach.

Chłopom otworzyły się oczy i odzyskali znowu odwagę. Ci, którzy leżeli pod ławami, i kryli się po kątach, zjawili się znowu, a ci, którym ze strachu najbardziej żydki drżały, wykrzykiwali najgłośniejsze.

— Klimczok jest sam? O, to co innego! Mówią wprawdzie ludzie, że diabeł w nim siedzi, nie przeszkadza to jednak, żebyśmy go nie mieli nauczyć morosu.

Inni Mirce nie bardzo dowierzali. — Kto tam wie, co ten kiep zobaczył! — wołali na Mirkę. — Nie wiercie mu! Kpi o sobie z nas i chce zemścić się za baty, jakie po południu od nas odebrał, nie mniej też za to, że go wyrzuciliśmy za drzwi. Bijeć go! Nie wiecie brakowało, a Mirko byłby znowu dostał cież jak zapłatę za nowinę. Niewierni jednak ostatecznie pozostali w mniejszości, gdy Mirko sprawę wyłuszczył.

należało Klimczoka puścić żywcem. Chciano go ubić na śmierć widłami, kijami, cepami i kosami. W ostatecznym razie miał być związany i wydany władzom, aby potem wisiał na szubienicy.

W izbie gospodniej zawrzało i zakotłowało — Śmierć Klimczokowi! — było ogólnym hasłem.

Wszyscy latali, jak wściekli, z zaciśniętymi pięściami. Po kilku minutach po wszystkich chatach rozbrzmiewały krzyki:

— Klimczok jest we wsi, śmierć Klimczokowi!

Zgroza brała patrzeć na rozjuszoną tłuszcę, która w krwawym świetle pochodni ciągnęła przez wieś. Ze wszystkich stron napływały nowi ludzie. Tum wzrastał a chwilę, wbiebrała też wściekłość i nienawiść chłopów, jak fala. Sprawa była jasna, jak na dłoni, że ci ludzie, rozgrznani trunkiem, lub podjudzeni do wściekłości, nie będą na nie zważali. Obudzilo się w nich zwierzę. Spragnieni krwi, czekali na ofiarę, aby ją zredrzeć.

W przeciągu kilku minut cała громаda zbliżyła się do chaty Wendelingowej. Mirko dowodził tłumem, on też wdał rozkazy osaczenia chaty, aby Klimczokowi uniemożliwić ucieczkę.

Po wydaniu rozkazań, sam cofnął się w tył, a innych puścił naprzód. Wiedział bowiem, że Klimczok nie



